

Projektno delo in računalnik za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami

Project Work and ICT for Children and Teenagers with Special Needs

Janja Urevc
OŠ Antona Janše Radovljica
urevc.janja@gmail.com

Povzetek

Pri načrtovanju in uresničevanju vzgojno-izobraževalnega dela uporabljamo veliko sodobne tehnologije, primerne razvojni stopnji in posebnostim otrok in mladostnikov z lažjo in zmerno motnjo v razvoju. V večini primerov so le ti zelo dojemljivi za novosti, predvsem na področju informacijsko komunikacijske tehnologije. Sam namen projekta je bil bolje spoznati vse pridružene članice Evropske unije s poudarkom na Sloveniji; naš pa, da tudi učenci s posebnimi potrebami na čim bolj inovativen, zanimiv, poučen in igriv način spoznajo države Evropske unije in sodelujejo z ostalimi osnovnimi šolami treh gorenjskih občin.

Ključne besede: otroci in mladostniki s posebnimi potrebami, projektno učenje, motivacija, računalnik

Abstract

In primary school for children with special needs we use a lot of modern ICT that is adjusted to their needs and abilities. In most cases they are very interested for and they understand the principals of work very quickly. In the project, that will be introduced in article, was the main goal to get knowledge about EU members with emphasis on Slovenia in innovative, interesting, playful and educational way through ICT on one hand and on the other hand with collaboration with other primary schools from Gorenjska.

Keywords: children and teenagers with special needs, project learning, motivation, ICT

1 Uvod

Človek je družabno bitje, skozi življenje razvija mnoge odnose sodelovanja, povezave, prijateljstva z namenom obstoja zase in za svojo družino. Skupno povezanost z drugimi gradi na različne načine, običajno se zaradi podobnih interesov in uresničevanja ciljev povezuje v različne skupine, ustanove, organizacije. Vsaka skupina povečuje moč posameznikov, gradi njihovo samopodobo in jim daje občutek pripadnosti ter pomembnosti.

Zaposlena sem v Osnovni šoli z nižjim izobrazbenim standardom, kjer izvajamo dva programa vzgoje in izobraževanja. V šolski program so vključeni otroci z lažjo motnjo v duševnem razvoju, v poseben program pa otroci in mladostniki z zmerno, težjo in težko motnjo v duševnem razvoju. Prav ti v vsakdanjih življenjskih okoliščinah in različnih situacijah potrebujejo pomoč za doseganje večje samostojnosti in socialne vključenosti. Otroci se med seboj zelo razlikujejo, tako po značajskih lastnostih, v sposobnostih in spretnostih, ne nazadnje tudi v stilih učenja. Razlike med otroki in mladostniki s posebnimi potrebami pa so zaradi različnih motenj, prizadetosti, oviranosti še pogostejše in prisotne na različnih področjih. Dnevno se srečujemo z motnjami avtističnega spektra, cerebralno paralizo, Downovim sindromom ter mnogimi tudi nepojasnenimi motnjami v razvoju. Vse to pomeni, da moramo učitelji natančno opazovati in spremljati otrokov razvoj ter ves čas bedeti nad tem, da otrok dobi veliko spodbud. To pomeni, da mu nudimo kar se da raznoliko učenje. Glavni del našega dela ni le pisanje individualiziranih načrtov, ker že tako mora biti, marveč resno in profesionalno izvajanje le teh preko dobrega timskega dela vseh udeležencev. Ves čas se zavedamo, kako pomembno je otroke s posebnimi potrebami pripraviti za življenje.

Tako je tudi glavni namen programa pomenil pridobivanje, obnavljanje in ohranjanje temeljnega znanja in spretnosti, za lažje obvladovanje situacij v vsakdanjem življenju, večjo samostojnost in odgovornost, vključevanje v različne družbene dejavnosti ter dvig samozavesti in posledično kakovost življenja.

2 Opis projekta

Vsako leto osnovnošolci sedmih osnovnih šol in učenci Glasbene šole, ter otroci iz vrtca, predstavljajo države Evropske unije in Evropsko unijo. Ob dnevu Evrope, 9. maja pa skupaj zgradimo Evropsko vas. Od vsega začetka v tem projektu sodeluje tudi šola Antona Janše, Radovljica.

Projektno delo poteka od novembra do maja. V tem času se v okviru šole zvrsti veliko nalog, delavnic, srečanj, intervjujev, na določeno temo in izbrane države.

V projektu sodeluje celotna šola, podrobneje pa bom opisala otroke in mladostnike, ki so vključeni v posebni program.

Eden od pomembnih učnih sredstev in orodij, ki ga uporabljamo v šolah za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami, je računalnik. Uporablja se predvsem kot

rehabilitacijski pripomoček, učno sredstvo in kot motivacijski faktor. Seveda je računalnik orodje, ki pomeni nadgradnjo vsem predhodnim pomembnim terapevtskim pristopom. Vsekakor pa sodi med zelo visoko motivacijsko učno sredstvo. Otroci s posebnimi potrebami ravno tako hrepenijo po računalniku, kot vsi ostali otroci današnjega časa. Seveda ga ravno v tem oziru lahko porabimo tudi kot izrazito vzgojno sredstvo, ki lahko služi kot nagrada za dobro opravljeno delo.

Preko njega se otroci še boljše pisno izrazijo, zato je potrebno usmerjeno delo učitelja.

Moj namen je, da se mladostniki s posebnimi potrebami dejavno vključujejo v proces učenja in ga sooblikujejo, da znajo izraziti svoje ideje in prepričanja, jih znajo zagovarjati, da so ustvarjalni, da pridobijo čim več izkustvenega znanja in veščin, ki jim bodo pomagale v vsakdanjih situacijah.

Preko projektnega učenja otroci in mladostniki s posebnimi potrebami pridobivajo nova znanja, veščine, spretnosti. Vsak posameznik po svojih močeh pripomore, da je naloga dobro izpeljana in opravljena. Prav preko sodobne računalniške tehnologije, je učni proces lahko veliko bolj enostaven in zanimiv, saj preko spleta lahko pridemo in črpamo informacije, ki so nam hitro dostopne, poleg tega pa imamo tudi dostop do raznih učnih vsebin, ki so pripravljene in prilagojene vsej populaciji.

Multimedijsko podprto učenje, ki ga omogoča računalnik, vsekakor spada med najučinkovitejše metode učenja. Na voljo imamo prilagojeno programsko opremo, ki omogoča kakovosten učni proces.

3 Cilj

Cilj projekta je bila lepa priložnost za ozaveščanje pomembnosti sodelovanja in sprejemanja različnosti. Osredotočili smo se na iskanje znanih, zanimivih dejstev o sosednjih državah, nekoliko bolj odmaknjenih in mogoče malo manj poznanih. Prebrskali smo spletne strani, prelistali knjige, enciklopedije in druga gradiva. V ospredje smo postavili naslednje standarde:

- rabo informacijske tehnologije,
- bralne spretnosti,
- splošne poučenosti
- socialne spretnosti.

4 Potek

Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami so do raziskovalne naloge pristopili vsak po svoje. Bili so usmerjeni, da so do dela pristopili najprej globalno, se pravi da so najprej spoznali Evropo in članice Evropske unije, nato šele preko različnih virov interneta zbirali informacije tudi o Sloveniji.

Cilj naloge je bil, da so znali poiskati in umestiti Slovenijo na zemljevidu in jo primerjati z ostalimi državami. Cilj naloge je bil tudi, da so na spletnih straneh posameznih držav poiskali značilne simbole ter jih primerjali s slovenskimi. Tako so se na podlagi individualnega pa tudi skupinskega dela seznanili s posebnostmi, znamenitostmi in drugimi značilnostmi Slovenije. Seznanili so se s tradicionalnimi običaji v domači pokrajini in tudi širše. S pomočjo računalnika in sodobne tehnologije so spoznali tri jezikovne skupine (slovanska, romanska in germanska) in se na igriv in zabaven način naučili vljudnostno frazo(hvala) v petih jezikih (nemškem, angleškem, italijanskem, madžarskem in španskem).

Tisti bolj spretni in vešči z upravljanjem računalnika so uredili besedila. Na domiselni način so izbirali obliko in velikost pisave, pomembnejše dele informacij so označili in pobarvali z njim ljubo barvo. Za večjo predstavljenost, razumevanje, so čim bolj samostojno vstavljali ustrezne slike, dodajali razne simbole. Besedila so dopolnjevali in spreminjali. Najbolj zanimivo in privlačno pa je bilo iskanje in poslušanje glasbe. Ob tem so spoznavali različne zvrsti glasbe, znane in manj znane izvajalce, skupine, zборе.

Računalnik se je izkazal za odličen motivacijski in didaktični pripomoček. Preko njega so učenci ne samo doživeto spoznavali vsebino projekta ampak se tudi urili v drugih spretnostih (časovna orientacija, prostorska orientacija, telesna koordinacija(roka-oko, oko-oko....).Učenje je bilo povezano s konkretnimi dejavnostmi , nalogami in njihovim življenjem.

5 Standardi znanja

Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami so samostojno ali ob pomoči zmožni iskanja, zbiranja, obdelovanja, vrednotenja (kritične presoje) podatkov, informacij. Aktivno so se vključevali v učno skupino. Države Evropske Unije so si razdelili glede na interes in področja, ki so jih zanimala : šport, glasba, zgodovina, simboli...

6 Delo učitelja

Otroci in mladostniki s posebnimi potrebami pogosto potrebujejo dodatno motivacijo. Usmerjeni so bili pri iskanju pomembnih informacij o posamezni državi – dostop do različnih virov informacij: internet, enciklopedije.. Nekateri so potrebovali pomoč pri tehnični izvedbi pri ravnanju z računalnikom.

7 Ovire

Osebe s posebnimi potrebami imajo v učni situaciji pričakovane ovire. Predvsem gre to za šibko splošno poučenost, pomanjkljive spretnosti pri iskanju in zbiranju informacij, pomanjkljive spretnosti v komunikaciji , pogosto je izrazita manjša iznajdljivost v vsakdanjih situacijah.

8 Zaključek

Računalniki so postali nepogrešljivi v vsakdanjem življenju, prisotni so že domala v vsakem gospodinjstvu in znani vsej populaciji ljudi. Rokovanje in uporaba računalnika ni le dobro motivacijsko sredstvo, pač pa tudi hitro pridobivanje informacij, ki jih nudi svetovni splet. Avdio, video, interaktivne table in ostali pripomočki so vedno pogostejši del vzgojno-izobraževalnega procesa. Pogosto imajo osebe s posebnimi potrebami nižje sposobnosti koncentracije, zato je raba računalnika za njihov izobraževalni proces dodatna motivacija in popestritev.

Sodobna računalniška tehnologija omogoča ogromno priložnosti za učenje in za širitev splošnega znanja .

Na tak način postane učenje zabavno, slikovito, zvočno podkrepljeno.

Viri in literatura

Marjanovič Umek, I. (2011). Lili in Bine, Rokus Klett, 2011

Končar, M., Gorše, A., Rupar, T., (2007). Računalniška informacijsko-komunikacijska tehnologija na področju vzgoje in izobraževanja otrok s posebnimi potrebami. Teoretična izhodišča. Pedagoška fakulteta, Ljubljana

Končar, M., Rabič, N. (1999). Računalnik v vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami. Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana.